

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Sestdiena, 1996. gada 6. jūlijs

● Nr. 50 (6671)

Veco karavīru uzskaitē turpinās

Latvijas brīvības cīnītāju palīdzības fonds ar šā gada 1. jūliju uzsāk III (noslēdzošo) aptaujas kārtu par militārajos formējumos dienējušo, gados veco karavīru un nacionālo partizānu sadzīves un sociālajiem apstākļiem (pensijas, invaliditāte u.c.).

Aptaujas kārtība ziņu iesniegšanai tādi pati kā II uzskaites kārtā, sevišķu uzmanību veltījot I un II grupas invalīdiem, kā arī vientuļajiem cilvēkiem.

Uzskaiti pamatot pēc iespējas ar dokumentu kopijām.

Noslēdzoties aptaujas — konkursa III kārtai, žūrija izvērtēs kampaņas galīgos rezultātus, iesniegto materiālu kvalitāti, reālās palīdzības secību un iespējas palīdzēt iesūtītajos sarakstos uzrādītajām personām 1997. gadā.

Ar speciālām vērtīgām balvām (veļas mazgājamās mašīnas, centrifūgas, saldēšanas iekārtas, apavi, grāmatas u.c.) tiks apbalvoti čaklākie valsts un pašvaldību sociālās aprūpes darbinieki — konkursa I, II un III vietu ieguvēji, kā arī fonda pilnvarnieki, kuri būs iesnieguši pilnīgas dokumentāli pamatotas ziņas par sava pagasta, rajona vai reģiona cilvēkiem līdz š.g. 1. oktobrim.

Paredzēto balvu skaits:

I vieta — 1 (vērtībā līdz Ls 100); II vieta — 2 (vērtībā līdz Ls 70); III vieta — 3 (vērtībā līdz Ls 40); IV vieta — 44 (vērtībā līdz Ls 25).

Bez tam paredzētas arī 10 veicināšanas balvas (grāmatas, sporta piederumi u.c.) un diplomu par kara dalībnieku cīņu un pēckara perioda nacionālās pretošanās kustības notikumu un par jaunatnes piedalīšanos sociālās aprūpes darbā aprakstiem, kā arī par interesantiem notikumiem jaunsgaros.

Aprakstu apjoms 300-500 vārdu. Vēlams pievienot arī zīmējumus un fotoattēlus.

Aktīvākajiem konkursa dalībniekiem tiks pasniegtas balvas, viņi tiks godināti ar koncertu.

Konkursa noslēguma pasākumos tiks iztirzātas veco karavīru sociālās problēmas, kā arī pieņemti ierosinājumi par jaunatnes patriotisko audzināšanu un valsts aizsardzību.

Pedalīsies arī Latvijas televīzija un radio.

Karavīru sociālo apstākļu datu bankas veidošana noslēgsies 1996. gada 19. oktobrī ar konferenci «Gods un cieņa Latvijas karavīriem», kas notiks Rīgas latviešu biedrības namā Rīgā, Merķeļa ielā 13, Lielajā zālē (3. stāvā).

P.Lapsa,
Latvijas brīvības
cīnītāju palīdzības
fonda priekšsēdis

Kas tie tādi — «Līvānu brāļi»?

Šos cilvēkus Līvānos kopā saveda kāds notikums — pilsētas jubileja. Katram no viņiem ir citāda saikne ar Līvāniem, un katram par pilsētu citādas atmiņas, bet savstarpēji vienojušies viņi ir caur gadiem un lietām. Un visi kā viens uzskata, ka Līvānus nav pametuši nekad, gluži tāpat kā cilvēks, kas rītos, ejot uz darbu, nepamet savu māju, tikai uz brīdi iziet no tās.

Viņi ir mūziķi — līvānieši, vai «Līvānu brāļi», vai Juris Kulakovs, Tālis Gžibovskis, Valdis un Māris Muktupāveli, Juris Vaivodis, Romualds Ancāns.

Juris K. — No Līvāniem aizbraucu mācīties, strādāju Rīgā, bet manas mājas tik un tā ir šeit Līvānos.

Valdis — Es jau esmu noskatījis vietu, kur mani apraks. Ne jau Rīgā, bet Muktupāvelu kapos blakus daudz, daudz citiem Muktupāveļiem.

Esmu dzimis Līvānu slimnīcā, bet ir vēl kāds interesants fakts. Juri Kulakovu dzimstot saņēma mana un Māra mamma.

Romualds — Ar manu dzimšanu ir bišķiņ savādāk. Bija kara beigas, slimnīcas pilnas ar jevainotiem cilvēkiem, vietas nebija, un mani veda atpakaļ. Bet cik ilgi tumsā cilvēks var dzīvot, viņš tiecas pēc gaismas... Pēc 30 gadiem es satiku to sievieti — vecmāti. Viņa teica: «Vai, Romaldiņ, es tak tevi pazīstu, tevi maziņu saņēmu...» Es neesmu no Līvāniem, bet kādus 2 km uz Rožupes pusi, tomēr Līvāni ir mana pirmā pilsēta. Spilgtā atmiņā vēl šodien, kā pirmo reizi Līvānos ēdu saldējumu.

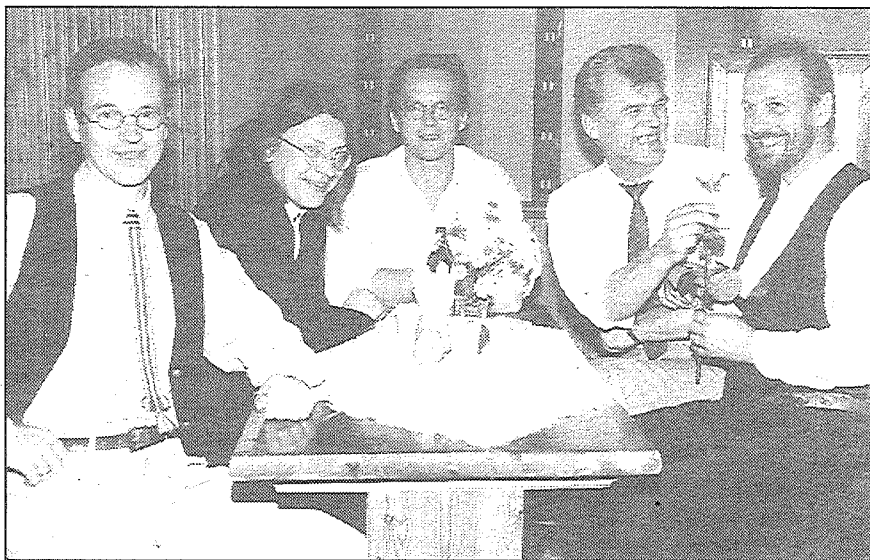
Tālis — Esmu dzimis Aknīstē, bet visi spilgtākie iespaidi no 1. līdz 8. klasei ir te — Līvānos. Pirmā piecstāvu māja, kas bija Līvānos, tika izkuģota pa pagrabiem krustu šķērsu. Ar plostu mēs braucām no mājas viena pakša uz otru. Visiem tiem celtniem un traktoriem, kas raka tranšējas, tika aplasītas visas iespējamās elektriskās ierīces, un mums bija labākā signalizācija pa visu Zaļo ielu.

Romualds — Es atceros, uz Jersikas pusi bija tāds kalns, kur 50. gadu beigās dejas notika. Un tur bija mana pirmā tālākā balle. Mums nebija ar ko braukt mājās, un netālu stacijā, kamēr uzausa rīts, mēs pa tiem soliņiem tināmies. Un tad kājām līdz Muktiem apmēram 20 kilometrus. Skatāmies, — nāk no pļavas tante ar piena slauktuvi, — bērniņi, jūs laikam stipri noguruši, eita šur pieņiņu padzert. Un mēs to spaini viņai sausu izdzērām.

Tālis — Kad blakus 1. vidusskolai cēla kultūras namu, tur mums bija mīļākā vieta, kur ārdities. Tur notika ciņas uz dzīvību un nāvi. Man viens ar metināmo elektrodu kā meta, tas iedūrās tieši papēdī. Vēl šodien man tur neaizmirstama rēta no Līvānu laikiem.

Romualds — Līvāni bija ļoti zaļa pilsēta, vienu brīdi bija netīrs, izrakāts, tagad tīrs. Vienu brīdi liepas bija pazudušas, tagad atkal ir. No jaunības atceros arī jasmīnu smaržu Līvānos.

Tālis — Kādreiz Līvānos bija divas slidotavas — mākslīgās. Viena pie bio-

No kreisās: Valdis Muktupāvels, Juris Kulakovs, Māris Muktupāvels, Romualds Ancāns un Tālis Gžibovskis.

Tas vienreizējais brīdis, kad «Līvānu brāļi» ir Līvānos.

ķimijas, otra pie tirgus. Ar visu apgaismojumu, mūziku, kā vecās filmās. Tad bija arī viena no pēdējām reizēm, kad esmu uz slidām stāvējis.

Valdis — Kas mēs esam šodien? Es no darbiem nevaru atkauties, atbraukt uz svētkiem nozīmē upurēt veselu čupu ar darbiem, kas paliek neizdarīti, — mūzikas zinātne, pedagogija utt.

Juris — Juris Kulakovs ir Juris Kulakovs — brīvmākslinieks, formāli bezdarbnieks. Darba grāmatīņas man nav, nodokļu karte ir autortiesībās, kur man kādreiz kaut ko pārskaita par atskaņotajām dziesmām. Es daru viskautko — producents, mūziķis, komponists. Pašlaik tiek ierakstītas 2 plates, kurām esmu aranžētājs un producents, — Adriana Kukuvasa soloplate, un «Menuets» ieraksta no jauna vecās dziesmas.

Māris — Es arī esmu bezdarbnieks. Darba grāmatīņa un nodokļu karte man mājās. Manas domas, jūtas un prātu šobrīd aizņem darbība grupā «Ilgi».

Romualds — Esmu celtnieks — aktieris. Sešdesmitajos gados beidzu celtniecības skolu, tagad tas noder. Ja teātrī vien strādā, drausmīgi gribas ēst, kā uz būvēm pastrādā, mazāk gribas ēst. Kā strādā teātrī, gribas iet no dzīvokļa prom būdiņu meklēt, kur nav elektrības un apkures. Tā kā man ir iespēja taisīt iekšējās apdares darbus,

tad es vēl dzīvoju savā dzīvoklī.

Tālis — Mana darbība ir pedagogiskā, humanitāri ekonomiskā un menedžmenta. Ir līvānietim Edmundam Zazerskim piederoša apskanošanas firma, es tajā esmu neformāls sitamo instrumentu nodaļas vadītājs. Lielākā daļa Latvijā ienākošās produkcijas, kas skar šo sfēru, iet caur Edmunda un manām rokām. Vēl es spēļu «Ilgos», arī kopā ar Raimondu Raubiško un Laimi Rācenāju, vaļas brīžos ar kādu no krievu rokenrola bijušajām pagrīdes grupām.

Valdis — Mums ar Juri baigi labos diplomus Konservatorijā piešķīra. Mēs tur visu ko mācījāmies un vienu diriģēšanas eksāmenu vienādi slikti nolikām. Diplomos rakstīts, ka mēs esam pūtēju un estrādes orķestru vadītāji un diriģenti.

Romualds — Es arī Konservatorijā mācījos kā vokālists, tad pārgāju uz aktieriem, jo zālē parasti raudāja, kad es dziedāju.

Visi — Kā Ufo vienmēr saka, — es uzaicīnu visus savus radus, draugus, vecākus uz savu koncertu. Līvānu 1. vidusskolas jubilejā oktobrī, cerēsim, «Līvānu brāļi» būs krietni lielākā skaitā. Bet pagaidām, — ja kādam vēl ir gaismas stariņš, tad tam lai arī tic!

Daina Kursite
A.Kursiņa foto

Kultūras ziņas

Skolotāju koris atgriezies no salidojuma

Preiļu rajona skolotāju koris «Latgale» atgriezies no sestā republikāniskā skolotāju koru salidojuma Liepājā. Savu diriģentu Edgara Znutiņa un Alberta Vucāna vadībā dziedošie pedagogi pilsētā pie jūras pavadīja trīs dienas, no 28. līdz 30. jūnijam.

Alūksnes rajona koris «Atzele», «Beverīna» no Cēsu rajona, Daugavpils «Daugava», Dobeles «Sidrabe», kā arī Aizkraukles, Balvu un Daugavpils rajona skolotāju kori — tā ir tikai neliela daļa no divdesmit pieciem Latvijas skolotāju kolektīviem, kuri ar dziesmām pieskandināja Liepāju jūnija nogalē. Uz salidojumu bija atbraukuši arī ārzemju viesi — «Geneve Shante» no Ženēvas. Svētkus kuplināja arī Liepājas simfoniskais orķestris.

Salidojuma programmā bija koru koncerti, koncertdievkalpojumi Liepājas baznīcās. Liepājnieki dzirdēja un redzēja koristu uzstāšanos pilsētas laukumos, pie Liepājas Pedagoģiskās augstskolas, pie dzejnieces Mirdzas Ķempes pieminekļa. Taču visiespaidīgākais un viskrāšņākais bija salidojuma dalībnieku svētku gājiens uz visā Latvijā un ārpus tās slavenu koncertestrādi «Pūt, vējiņi!», kur notika kopīgs koncerts.

Tālu pāri pilsētai skanēja dziesmas. Skolotāju kori uzstājās virsdiriģentu Leona Amoliņa, Terēzas Brokas, Mārtiņa Klišāna, Guntara Ķirša, Edgara Račevska, Valda Vikmaņa un Jēkaba Ozoliņa vadībā. Salidojuma kulminācijā — kopīgi skandētā dziesma «Pūt, vējiņi!».

Pieminot komponistu un profesoru Ādolfu Ābeli, skolotāju koru dalībnieki aizveda sev līdzī salidojuma moto, kura autors ir virsdiriģents Valdis Vikmanis:

*«Mēs vienoti dziesmā,
šai cēlajā varā;
Mūsu mērķi un centieni
Latvju garā.»*

Kāzu muzikanti, atsaucieties!

Var pajautāt jebkurai precētam pārim, visi arī pēc divdesmit vai piecdesmit gadiem noteikti atcerēsies savus kāzu muzikantus. Kā viņi, jauno pāri sagaidot, spēlēja maršu, kā skanēja pirmais valsis, kā kāzu viesi kopā ar muzikantiem nākamajā rītā modināja jaunus. Noteikti atcerēsies arī tos pīgorus, niķus un stiķus, ar kuriem pilnas muzikantu izrīcības.

Cik mūsu rajonā īsti ir kāzu muzikantu? Pagaidām atbildes uz šo jautājumu nav pat rajona kultūras namā. Tas arī nav īsti godīgi, ar ko gan kāzu muzikanti būtu sliktāki, teiksim, par folkloras kolektīviem, dziesmu un pasaku teicējiem? Kāzu mūzika, dziesmas un dejas — vesela bagātība, kuru vēl neesam apzinājuši.

Rožupes pagasta «Liepsalās», piemēram, dzīvo Tomašs Jasinskis. Sirmais kungs spēlēt sāka jau desmit gadu vecumā. Pats iemācījās, nekādās mūzikas skolās negāja, jo viņa brālis spēlēja ermonikas. Pirmās kāzas Tomašs nospēlēja 1956. gadā Sibīrijā.

Kopš tiem laikiem Tomašs Jasinskis bijis par muzikantu divsimt pāru kāzās, savā mūžā galīgi beigtus nospēlējis piecus akordeonus. Pa kāzām izbraukāta visa Latvija, būts Liepājas un Saldus rajonos, Rīgā, Lielvārdē un Skrīveros, ne-maz jau nerunājot par mūsu rajonu.

Kāzu muzikanta atmiņu krājumos glabājas daudz smieklīgu un pavisam kuriozu atgadījumu. Iet viņi, piemēram, no rīta modināt jauno vīru un sievu, bet skatās, gulta tukša. Izrādās, ka jaunie jau tālu tūrumā, aizgājuši govīs pārsiet. Kādās citās kāzās, kas bijušas Gaiņu skolā, muzikantiem nospertas drēbes. Vajadzējis vien spēlēt apakšveļā. Vēl citur kāzas spēlējis arī otrs muzikants. Tad Tomašam no rīta tikusi medaļa kā lielākajam gulētājam.

Pieredzējušu, ne tik pieredzējušu un pavisam jaunu kāzu muzikantu rajonā noteikti ir daudz. Rajona kultūras nama darbinieces kopā ar Rožupes pagasta kultūras dzīves organizatori Valiju Vaivodi 18. augustā Rožupes estrādē rīko kāzu muzikantu saietu. Uz galvošanu, tā būs viena lustīga saiešana!

Visi kāzu muzikanti līdz 25. jūlijam tiek aicināti pieteikties rajona kultūras namā personīgi vai pa telefonu 22200. Ja arī kāds pats to kautrēsies darīt, lai sveci zem pūra netur bijušie jaunie pāri un kāzu viesi.

Šie cilvēki, bez kuriem neiztik neviens kāzas, ir pelnījuši, lai par viņiem uzzina plaša sabiedrība. Par viņu talantu, dzīvesprieku un nenogurstošu enerģiju. Par humoru un arī izturību, jo nav nekāds noslēpums, ka muzikanta maizei arī ir sava garoziņa.

Starp citu, visi tiek aicināti parakņāties savas atmiņas vistālākajos nostūrīšos un vilkt dienas gaismā kuriozus atgadījumus par vai ar kāzu muzikantiem. Triju interesantāko atgadījumu autorus un vainiekus 18. augusta saietā gaida sponsoru sarūpētās pārsteiguma balvas.

Re, kur muzikanti spēlē manu mūžu!..

L.Kirillova

● Replika

Dancis ap mēslu čupu

Jāsaka, ar tiem atkritumiem un mēslu čupām ir tīrais negals. Aug kā sēnes pēc lietus pie visiem māju stūriem. Tikko vienu kravu savāc un aizved, skaties, otrā rītā kāds jau pamanījis turpat vai kaut kur blakus atstāt kārtējo «vizītkarti». Vējš dzenā papirus, plastmasas gabalus un polietilēna kulītes pa visu apkārtni, bet klaiņojoši suņi un kaķi kašņājas pa atkritumiem, meklējot ko ēdamu.

Mēneša laikā «Novadnieka» redakcijā saņemti vismaz trīs signāli par kārtējiem gadījumiem, kad uzradusies jauna atkritumu izgāztuve. Pa ceļam uz pilsētas domi redakcijā bija iegriezušies Rancāna ielas Nr.8 nama iedzīvotāji. Iesniegumā, ko viņi bija uzrakstījuši domes vadībai, teikts: «Laiņi lūdzam pilsētas domi likvidēt pie mūsu nama ierīkoto atkritumu izgāztuvi, kuru izmanto Aglonas ielas iedzīvotāji. Nepatīkamo smaku un mušu dēļ nav iespējams pat logu atvērt.»

Rancāna ielas iedzīvotāju vēstuli bija parakstījuši trīsdesmit seši cilvēki.

Redakcijā palīdzību meklēja arī Preiļu poliklīnikas darbinieki. Viņus uztrauca atkritumu kaudze pie poliklīnikai pretī esošās mājas, gar kuru ved piebraucamais ceļš. Ik dienas tur nākot garām simtiem cilvēku, kuriem neesot nekādas patikas lūkoties uz tukšām limonādes pudelēm un visādām dražām. Cerējuši, ka vismaz līdz Jāņiem kaudze tikšot novākta, bet nekā. Esot vairākkārt zvanījuši arī uz pilsētas domi, tomēr rezultātu nav.

Darbu uzsākušas bāriņtiesas

No gada gadā uz pašvaldību pieciem tiek noveltas arvien jaunas un jaunas uzdevumu un pienākumu nastas. Viens no ļoti smagiem un atbildīgiem uzdevumiem ir bāriņtiesas un pagasttiesas, par ko likumu Saeima pieņēma jau pērnā gada 6. novembrī, bet prezidents izsludināja 23. novembrī.

Likumā «Par bāriņtiesām un pagasttiesām» teikts, ka bāriņtiesa ir pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde, kas sniedz Civillikumā paredzētajos gadījumos palīdzību mantojuma lietu kārtošānā, bet steidzamos gadījumos veic mantojuma aizsardzību. Tajās pilsētās, kur nav zvērināta notāra, arī pilda likumā paredzēto notariālo funkciju. Bāriņtiesas finansē pašvaldības.

Bērnu tiesību aizsardzības rajona inspektore Tamāra Veļeckā pastāstīja, ka pagaidām bāriņtiesas rajonā vēl nav izveidotas vienīgi Līvānos un Riebiņu pagastā, jo bāriņtiesu izveidošanas termiņš pagarināts līdz šī gada 31. decembrim.

— Viss ir atkarīgs no pašvaldību finansālajām iespējām. Pagasti bāriņtiesu darbiniekiem algas nosaka paši, un tās svārstās no 20 latiem līdz 50 un vairāk. Sarežģījumus rada arī tas, ka tikai retajā no pagastiem bāriņtiesās strādā speciālisti, kuri pārzina šos jautājumus. Augstākā pedagoģiskā izglītība ir tikai pieciem bāriņtiesu priekšsēdētājiem, vēl diviem ir augstākā izglītība citās specialitātēs, trijiem — nepabeigta augstākā. Pārējiem tikai vidējā speciālā. Bāriņtiesās strādā grāmatveži, agronomi, ekonomisti, medicīnas darbinieki, veterinārie ārsti, vairāki pensionāri.

Neko sliktu negribu teikt, šie cilvēki cenšas, strādā, bet viņiem ir grūti, jo speciālu zināšanu trūkst. Visi bija kursus, daži pat vairākkārt. Teorētiski viss darāmais ir zināms, bet praktiskā padoma trūkst. Un tad parasti visi griežas un zvana man, prasa paraugus, kā noformēt dokumentus.

Kā piemērs daudziem var būt Aglonas pagasta bāriņtiesas priekšsēdētāja Ingūna Barkeviča. Viņa šajā amatā tika izvēlēta konkursa kārtībā, jo Aglona bija vienīgais

Iegriezos individuālajā uzņēmumā «Elks», kas ir viens no Raiņa bulvāra 13 nama nometniem. Tā saimnieks Sandors Bindars paskaidroja, ka nespējot izprast, kāpēc atkritumi vēl līdz šim uz vietas. Jau pavasarī esot sagrābuši ap māju visas sausās lapas. Izveidojusies pamatīga kaudze. Lai vējš to atkal neizdzēnātu pa visu apkārtni, nolēmuši nenest lapas uz bulvāra (tur regulāri brauc atkritumu savācēji ar traktoru), bet atstāt turpat pagalmā.

Līdzīgi esot rīkojušies arī Preiļu poliklīnikas sētnieki. Taču visas pārējās lapu kaudzes aizvestas projām, vienīgi viņu — nē. Tā arī neesot sapratuši, kāpēc.

S.Bindars paskaidroja, ka pašiem neesot nekāda transporta, ar ko atkritumus aizvest projām. Ja pašvaldības uzņēmums «Saimnieks» piebraukšot, viņi paši labprāt palīdzēšot kaudzi salādēt traktorā.

Esmu dzirdējis arī pašvaldības uzņēmuma «Saimnieks» viedokli «pašdarbības» atkritumu izgāztuvju jautājumā. Antons Krišāns ir kategorisks un uzskata, ka iedzīvotāji uzvedas gluži vienkārši cūcīgi un nekultūrāli. Lai šādu haotisku atkritumu izgāztuvju veidošanos pārtrauktu, esot vajadzīga municipālās policijas palīdzība. Neesot nemaz tik sarežģīti atpazīt vainīgos. Vajagot vienīgi ķerties pie lietas un sodīt vainīgos.

Tā nu sanāk, ka dancojam riņķī ap mēslu čupām. Zvanām uz redakciju, sūdzamies domē, rakstām iesniegumus. Bet pa to laiku pamazām pārvēršamies Sūnu ciemā. Vai tiešām jābrauc meklēt Laimes lāci? Varbūt tomēr paši tiksīm galā?..

L.Kirillova

Beidzās skaistais peoniju ziedēšanas laiks ... J.Silicka foto

atskaidrojas

Dārzs, kurā dzīvo Rūķis

Pirms vairākiem gadiem, kad Līvānos slēdza visus bērnudārzus, lielākajam pilsētas bērnudārzam — mazbērnu novietnei «Rūķīši», kā vienīgajam palikušajam, bija iespēja izvēlēties labākos pedagogus. Šodien «Rūķīšos» strādā 21 pedagogs un 20 tehniekie darbinieki, no pirmās dienas — 7 pedagogi, 7 tehniekie darbinieki, medmāsa, metodiķe un bērnudārza vadītāja Dzidra Ceple, kura uzskata, ka tādējādi pati pie visām «Rūķīšu» nebūšanām esot vainīga.

Šajā mācību gadā dārziņu apmeklēja 157 bērni (norma 164), ir izveidotas 8 grupas. No tām viena krievu grupa, otrajā krievu grupā strādā tikai latviešu personāls, jo paši vecāki izteikuši šādu vēlēšanos. Problēma ir tā, ka krievu bērniem nemāca latviešu literāro valodu, bet tikai sarunvalodu.

Šogad 42 «Rūķīšu» bērni (10 krievi, 32 latvieši) uzsāks skolas gaitas, un dārziņā varēs uzņemt tos bērnus, kas gaidījuši savu rindu. Kā stāsta Dzidra Ceple: «Mēs noteikti palīdzam tiem vecākiem, kam patlaban ir darbs, arī audzinātājas ir pretimnākošas un bērnus paņem virs normas. Grupās ir 20-24 bērni, bet viņi nenāk katru dienu, jo vecāki taupa savu naudu. Diena dārziņā maksā 50 santimus. Iekšējās kārtības noteikumos gan rakstīts, ka līdz 15. datumam jāsamaksā par visu mēnesi (21 dienu), bet retais tā samaksā. Grūti vecākiem ieskaidrot, ka bērniem tomēr jāēd, tāpēc jāmaksā uz priekšu. Ir mums liels parādnieku saraksts, kur bērni jau skolēni, bet vecāki vēl nav par bērnudārzu norēķinājušies.

Produktus pārkam veikalā «Asija», pienu no a/s «Preiļu siers», gaļu piegādāja Ē.Vaivoda z/s «Vītoli». Visai produkcijai jābūt sertificētai, un grūti sameklēt zemiņus, no kuriem būtu izdevīgi produktus iepirkt.

Ir mums bērni arī no nelabvēlīgām ģimenēm, viņi ir laimīgi, ka atnākuši uz dārziņu, ir paēduši un siltumā. Esam mēs tāda laimes saliņa. Ļoti daudz darām uz entuziasma un ar vecāku atbalstu.

Bērnudārza nodrošinājums pabēdīgs un vecmodīgs, jaunas mēbeles nav pirktas. Nauda noteikti vajadzīga, jo arī rotaļlietas ļoti dārgas, tāpēc vecākiem lūdzam iedot bērnam līdzīgu rotaļlietu. Dārgas kancelejas preces, metodiskie materiāli. Piedāvājums plašs, bet visur jātaupa. Es saprotu, ka nevar daudz prasīt, bet dārziņa 13 pastāvēšanas gados arī neviens liels remonts nav bijis. Pagājušā gadā firma «Libanons» salaboja jumtu, kas tecēja no nodotāna dienas. Remontu vajag visam bērnudārzam, bet arī tad būtu liels paldies, ja vismaz 2 grupas kārtīgi izremontētu.

Skolu valde ir izsludinājusi konkursu «Bērnudārzs — mūsu mājas». Tas notiks vairākos posmos. Mēs esam nosolījušies tikmēr neuzņemt ciemiņus, kamēr mūsu dārziņu neizremontēs.

Arī «Rūķīšu» apkārtnē viss, kas redzams, radīts agrākajos gados. Ķieģeļu mājiņas pēc projekta nāca mantojumā no celtniekiem, mēs tās nedaudz pārbūvējām. Jaunās koka mājiņas sapuva, tagad grūti dabūt materiālu. Dārzu mums atņēma, jo tā bija saimnieka zeme, bērniem vairs nav kur puķītes iestādīt, rakt, ravēt. Kādreiz «Rūķīšiem» bija arī diplomēta dārzniece Inta Jankovska, tagad mēs paši domājam, kur ko stādīt. Kad dārziņam bija 5 gadu jubileja, iestādījām lapegles, tagad tās jau lielas. Šogad, 13 gadu jubilejā, iestādījām 13 pilādžišus.»

Dzīve «Rūķīšos» nav stāvējusi uz vietas, mainījušies gan paši bērni, gan darba metodes, un to visvairāk izjūt metodiķe Sandra Kraukle: «Vairs nav tāda nosaukuma kā «nodarbība», izņemot rotaļu nodarbības. Nekas bērnam nav jāiemāca, bērns ir tikai jāattīsta. Nākamgad būs lūdzama gads. Vadītāja bija seminārā bērnudārzu

«Rūķīšu» kolektīvs:

1. rindā no kreisās: Gunta Mironova (audzin.), Gaļina Petriva (audzin.), Sanita Endzele (audzin.), Dzidra Ceple (vadītāja), Sarmīte Rabčevska (audzin.), Inese Eniņa (audzin.), Gaida Jaudzema (audzin.), Rita Teilāne (audzin.).
2. rindā: Zinaida Vāvere (pavāre), Regina Naumova (saimniec. pārziņe), Dace Liepiņa (pavāre), Sandra Kraukle (metodiķe), Ruta Nihnidoviča (medmāsa), Albīne Treide (auklīte), Iveta Fjodorova (auklīte).
3. rindā: Ruta Petrovska (audzin.), Irēna Strelokova (audzin.), Janīna Kliģe (auklīte), Vija Grauziņa (auklīte), Ruta Buceniece (audzin.), Valentīna Gavare (audzin.).

Šos bērnu rotaļu draugus darinājuši mazuļu vecāki.

audzinātājiem un sākumskolu skolotājiem, kur runāja, ka nebūs prasību, lai bērns, aizejot uz skolu, mācētu lasīt un rakstīt. Toties jābūt attīstītām sajūtām, uztverei, domāšanai, uzmanībai, valodai, gribai darboties, fiziskai attīstībai, lai visu, ko dod skola, bērns varētu uztvert. Audzinātājam līdz ar to grūtāk redzēt sava darba rezultātus.

Tagad ir netišas apmācības metodes, kad bērns neaptver, ka viņš mācās, tikai audzinātājam skaidri jāzina, ko viņa grib iemācīt. Vēl ir bērna pašnodarbības, kad bērns, patstāvīgi darbojoties, nonāk pie tāda rezultāta, ko audzinātāja ir paredzējusi. Tam ir vajadzīga materiālā bāze. Ļoti dārziņam vajadzīgs arī logopēds un fizikultūras metodiķis.

Daudzas audzinātājas mācās kursus, to atbalsta arī pilsētas dome. Pēc kursiem visu informāciju sniedzam pārējiem un mācāmies tepat uz vietas.

Mums ir metodiskā apvienība zīmēšanā, gribējām parādīt to, ko nedara citi bērnudārzi. Bērni klausījās un zīmēja mūziku, zīmēja priecīgās un skumjās krāsas, zīmēja vēju. Šādos darbos parādās interesantas likumsakarības. Arī audzinātājam bija praktikums, viņas zīmēja ar pirkstiem, aukliņām, papīra gabaliņiem.

Savā darbā izmantojam dažas metodes no Valdorfa kursiem: «Labritiņus» grupās, krāsu mācību, kad bērni zīmē tikai ar pamatkrāsām, daudz tiek izmantota mūzika. No tā, kas ir citās valstīs, vajag pārņemt to, kas mums pieņemams. Valdorfam ir pavisam cita dzīves filozofija, ja nav tālāk Valdorfa skola, tad Valdorfa bērnudārzs nevar būt. Valdorfa sistēmai ir tāds prin-

cips — neko bērnam nedrīkst iedot par agru, bet nevajag arī nokavēt. Valdorfa skolā bērns pat līdz 6. klasei drīkst nemācēt lasīt, mūsu sabiedrībā tas nav iespējams. Viņi ļoti daudz strādā arī ar vecākiem, neļauj bērniem skatīties televizoru, lai viņi neiegūtu priekšlaicīgu informāciju.

«Rūķīšu» bērni ir ļoti zinātkāri, pēc viņiem gan var redzēt, kādi seriāli televīzijā. Tagad bērni arī ar biznesmeņa domāšanu — audzinātājam, es trešdien nebūšu bērnudārzā, man jābrauc uz bāzi ar tēti.

Bērni ir no dažādiem sociālajiem slāņiem, bet īpaši tas neizdalās. Vairāk viņi «čupojas» pēc valodas. Latviešu grupās ir daži krievu bērni un viņi arī savā starpā draudzējas. Ar viņiem arī vairāk jāstrādā, līdz ar to latviešu bērni zaudē. Tāpēc ir noteikums — ne vairāk kā 3-5 krievu bērni latviešu grupā.

Mums ir ļoti labs leļļu teātris, kur spēlē arī audzinātājas un pat mūsu medmāsiņa Ruta Nihnidoviča. Viesos atbrauc Rīgas Leļļu teātris un Zoodārzs. Mēs svinam visus gada svētkus, dzimšanas dienas, pirms Ziemassvētkiem ir Baltais rīts, pēc tiem — bērnu rīti, ir sporta svētki un vakarēšanas. Arā svinam Jāņus, ir mums savs ozoliņš, kurinām ugunsiskus, suminām Līgas un Jāņus. Arī bērnu vecāki mūs vienmēr visos pasākumos atbalsta.

Daudzi Rūķi nāk pie mums ciemos. Pagājušā gadā viens Rūķis stādīja sēnes, un tad bērni vakarā veda vecākus rādīt, ko viņš tur iestādījis. Arī mācību gadu mums vienmēr iezvana Rūķis...»

Daina Kursīte
A.Kursīša foto

Skolēnu jaunrades nams vasarā

Preiļu pilsētas skolēnu jaunrades namā visa mācību gada garumā neaprima kņada. Tā bija gandrīz vai vienīgā vieta, kur bērni varēja atrast sev pa prātam nodarbošanos, aizpildīt brīvos brīžus, satikties ar interešu biedriem.

Arī tad, kad mācību gads jau bija galā, uz jaunrades namu daudzi joprojām nāca ar lielu patiku. Pulciņu vadītāji strādāja, tāpēc ikviens audzēknis tur bija gaidīts. No 1. jūlija skolotāji devušies atvaļinājumos, kabinetos lielākoties valda klušums. Bet jau augusta pirmajās dienās namiņš atkal gaida savus mazos saimniekus. Viņi labprāt palīdz pedagogiem remontēt telpas, iekārtot kabinetus — vārdu sakot, gatavojas jaunajam mācību un darba gadam.

Kāda ir skolēnu jaunrades nama vasara, lūdzu pastāstīt tā direktori Aiju Cauni.

— Pulciņu komplektēšana namiņā parasti notiek līdz desmitajam septembrim. Bet šogad pamēģinājām to darīt jau pavasarī, kamēr bērni vēl nebija devušies vasaras brīvdienās. Pilsētas centrā vēl tagad ir afiša, kurā aicinām pieteikties visus interesentus.

Par daudziem pulciņiem ir ļoti liela interese. Tās ir grupas, kurās nodarbinām pirmsskolas vecuma mazuļus, kuri nav apmeklējuši pirmsskolas vecuma bērnu audzināšanas iestādes. Vispopulārākā ir «Ābecīte». Pagājušajā gadā strādāja divas grupas, bet gribētāju bija krietni vairāk. Arī patlaban pieteikušies piecpadsmit nākamie audzēkņi.

Centīsimies noorganizēt «Ābecītes» grupiņu, kurā uzņemsim četrus un piecus gadus vecus bērniņus. Pērnuden daudzas mammas nāca ar lūgumu atrast nodarbošanos zēniem un meitenēm, kuri neiet dārziņā, bet kuriem līdz skolai vēl pāris gadi. Mēs tam nebijām gatavi, nebija brīvu pedagogu. Šoruden tāda grupiņa būs. Vismaz reizi nedēļā mazie varēs zīmēt, rotaļāties un reizē apgūt pirmās zinības.

Ļoti populārs ir angļu valodas pulciņš. Arī tajā bērni aktīvi piesakās jau tagad. Domāju, ka visus gribētājus nevarēsim uzņemt. Tāpat arī ar «Cāli» — līdz sešus gadus vecajiem dziedātājiem. Pieteikušies jau sešpadsmit «cāliši». Vairāk nevaram, tad jau sanāks nevis pulciņš, bet vesels koris. Bet rokdarbu pulciņā jau pilnībā nokomplektētas četras grupas — velti runā, ka mūsdienu meitenes tādas lietas neinteresē.

Pagājušajā mācību gadā namiņā darbojās 43 grupas, no tiem divu grupu pedagogiem algu maksāja pilsētas dome. Organizēt vairāk grupu gluži vienkārši nespējam. Jācer, ka noturēsimies līdzšinējā līmenī.

Tagad, visklusākajā laikā, nodarbojamies ar saimnieciskiem darbiem, gatavojamies rudenim. Tiesa, izvērsties neko daudz nevaram, jo budžetā ir tikai trīs simti latu, ko visa gada garumā varam tērēt saimnieciskiem izdevumiem. Toties vajadzību ir daudz.

Centīsimies kabinetos vismaz jaunas tapetes izlīmēt, vismaz durvis nokrāsot. Noteikti vajadzētu remontēt arī gaiteni, bet šis nodoms jāatliek uz labākiem laikiem. Esam ļoti pateicīgi tiem vecākiem, kas nāk talkā, kas palīdz mums materiāli. Zīmēšanas pulciņam vajag ierīkot atsevišķu ieeju, ielikt durvis. Bet naudas nav...

Augustā daudzi namiņa pedagogi mācīsies kursus, papildinās zināšanas. Jāatzīst, ka pēdējā laikā mūsu kolektīvs ir ļoti stabils, kadri nemainās. Vienīgi miksto rotaļlietu pulciņa vadītāja Līga Klodāne gatavojas iestāties augstskolā. Bet mēs par to priecājamies, lai mācās. Viņas zināšanas būs vajadzīgas audzēkņiem.

L.Kirilova

Latvijas sporta veterānu 33. sporta spēles

Viesi aizbrauca, bet sportiskā gaisotne joprojām virmo...

Vēl joprojām virmo sportiskā gaisotne pār Preiļu pilsētas sporta bāzēm, jo trīs pēdējās jūnija dienas Preiļos sportoja simtiem mūsu sporta veterānu. Dalībnieki tagad izvērtē savas un konkurentu veiksmes un arī... neveiksmes.

Latvijas sporta veterānu 33. sporta spēles sākās ar tradicionālo sporta veterānu soļojumu pa pilsētu līdz sporta kluba «Cerība» stadionam. Kolonnas priekšgalā — Latvijas Sporta pārvaldes priekšnieks Einārs Fogelis, sporta biedrības «Vārpa» priekšsēdētājs Ilmārs Ramuts, sporta veterānu kustības organizators Latvijā Andris Zankovskis, Preiļu rajona padomes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns. Sportistu kolonnu pavadīja Feoktists Pušņakovs.

Atklājot spartakiādi, Einārs Fogelis vēlēja tās dalībniekiem lielu veiksmi un izturību, uzteica veterānu sporta kustības organizatorus Latvijā. Latvijas sporta veterāni sekmīgi piedalās arī Eiropas un pasaules mēroga sacensībās, daudzi nodarbojas ar bērniem un jauniešiem, par to nesāņemot nekādu atalgojumu.

Veterānu sporta spēles preiliešiem lika sasparoties pilsētas sakopšanā, sporta bāzu sakārtošanā. Preiļos kļuvis vairāk arī par vienu labiekārtotu sporta laukumu. Pateicoties Sporta pārvaldes finansējumam, rajona padomes un pilsētas domes atbalstam, pie Preiļu 2. vidusskolas uzbūvēts jauns basketbola laukums ar gumijas segumu, kuru «iespēlēja» sporta veterāni. Turpmāk tur notiks pilsētas bērnu, jauniešu un pieaugušo sacensības. Lieliski tiek uzturēts sporta kluba «Cerība» sporta laukums.

Un, lūk, arī sacensības — basketbolā, volejbolā, vieglatlētikā, šautriņu mešanā. Lūk, arī pirmie uzvarētāji un zaudētāji. Lūk, arī sporta draugu uzmundrinošais «Sarauj!» no tribīnēm. Un vēl, sacensību atklāšanas parāde,

Zoja Vitova ilgus gadus spodrina ne tikai agrofīrmās «Turība», bet arī visa rajona sportiskos panākumus.

Pēteru sumināšana ar vainagiem, jo sacensības notika Pēterdienā — vienā no skaistākajiem svētkiem jūnijā. Un Aleksandra Priževaita dziedājums. Tie bija svētki, kuros mūsu rajona komanda vieglatlētikā, basketbolistī, šautriņu metēji svinēja ne vienu vien uzvaru.

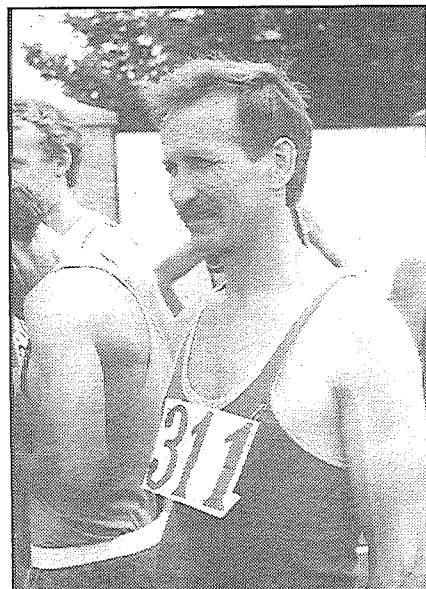
Mūsu rajonu pārstāvēja šādi sportisti: Valentīna un Māris Liniņi, Jevgēnijs Ņesterovičs, Boriss Černovs, Rihards Kotāns, Mārīte un Andris Kozlovski, Anna Ivbule, Mudrite Lozda, Zoja Vitova, Mārīte Vilcāne, Viktorija Neišadtē, Ināra Rubule, Svetlana Nikiforova, Valentīna Brice, Gunārs Mikulis, Austrā Ševčuka, Skaidrīte Upeniece, Ināra Mūrniece, Vladimirs Točko, Jevgēnijs Boļšakovs, Ļevis Traškovs, Viktors Nikolajevs, Feoktists Pušņakovs, Andris Tūls un citi.

Basketbolā dāmu komanda izcīnīja 7. vietu, bet kungi — 6. vietu. Konkurēnce bija ļoti spēcīga gan lauku rajonu komandās, gan starp galvaspilsētas — Rīgas komandām, — daudz labu basketbola un volejbola spēles meistarību, kuriem, tā teikt, palīdz arī citu māju «sienas», jo viņu meistarība bija augstā līmenī.

Kaunā nepalika saimnieki. Mūsu Mārītē Kozlovskā no Līvāniem joprojām ir spēcīga vieglatlēte gan lekšanas, gan sprinta disciplīnās. 100 metrus viņa veica 13,6 sek. Šāds rezultāts nav pa spēkam pat daudzām gados jaunākām vieglatlētēm.

Mūsu basketbolistes iekļuva finālā un izcīnīja 7. vietu.

Biatlonists Andris Tūls ir joprojām ierindā. Šoreiz vieglatlētikas sektorā.

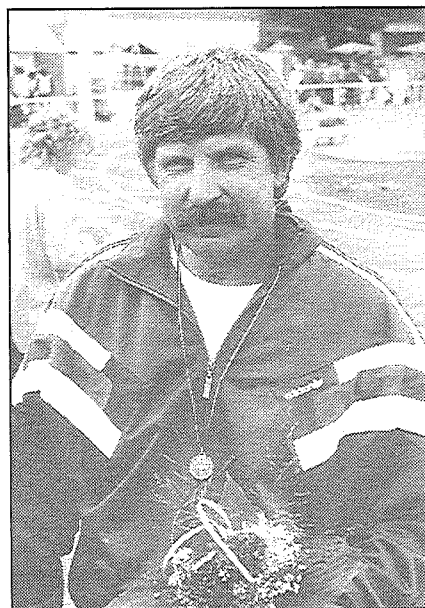
Mūsu rajona sportistu izlase soļojā gājienā. Komanda beidzot bija tērpta jaunos, skaistos sporta tērpos.

Var uzteikt citus vieglatlētus, kuri savās vecuma grupās izcīnīja godalgotas vietas, — Zoja Vitova lodes grūšanā — 3. vieta, diska mešanā — 2. vieta; Anna Ivbule — diska mešanā 3. vieta, lodes grūšana — 2. vieta; Valentīna Liniņa — lodes grūšanā — 3. vieta; Mudrite Lozda — augstlēkšanā — 2. vieta; Aleksandrs Volonts augstlēkšanā (ind.) — 2. vieta; Andris Kozlovskis augstlēkšanā — 2. vieta, tāllēkšanā — 3. vieta; Boriss Černovs 100 metru skrējienā — 3. vieta; Rihards Kotāns (kurš ļoti palīdzēja sava dzimtā novada sportistiem) diska mešanā — 2. vieta, lodes grūšanā — 1. vieta; Māris Liniņš 100 metru skrējienā — 3. vieta; Andris Tūls 500 metru skrējienā — 3. vieta; Feoktists Pušņakovs 400 metru skrējienā — 3. vieta. Jautrajā stafetē — 1. vieta

Preiļu rajona komanda vieglatlētikā

Ari basketbolisti pierādīja, ka ir ļoti meistari.

Vieglatlētis Rihards Kotāns ir viens no vadošajiem sportistiem Latvijā. Šajā reizē Rihards soļoja un palīdzēja saviem novadniekiem vieglatlētikā izcīnīt 3. vietu.

izcīnīja 3. vietu. Mūsējos apsteidza tikai Tukuma un Valmieras komandas.

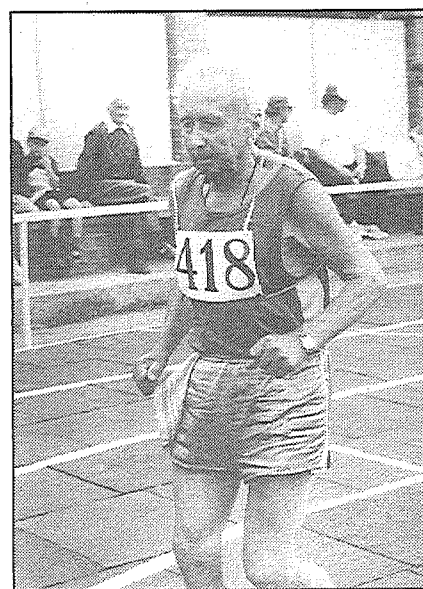
Sporta spēļu kopvērtējumā mūsu rajona komanda ierindojās 10. vietā, bet par uzvarētājiem kļuva Valmieras, Liepājas un Talsu rajonu sporta veterāni.

Par Preiļiem sacensību dienās varēja dzirdēt daudz labu vārdu: par komandu uzņemšanu, ēdināšanu, atpūtas programmu, par sacensību organizēšanu un vadīšanu, teicamo tiesnešu darbu. Mūsu rajons ir pierādījis, ka te strādā enerģiski sporta dzīves organizatori. Ja pie mums labi jutās gan dāmas un kungi, kuriem vēl tikai pāri 35 un 40 gadiem, gan īsti sporta veterāni, kuriem jau 80 un mazliet vairāk gadu, tad patiešām varam būt gandarīti.

Aina Iljina

Mudrite Lozda no Aizkalnes ir iecienījusi ne tikai ziemas sporta veidus, bet arī vieglatlētiku.

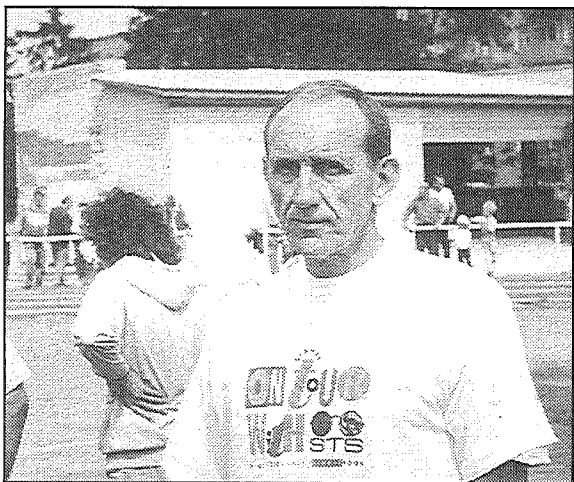

Viens no vecākajiem sporta sacensību dalībniekiem. Timofejs Šabals no Rīgas. Viņš dzimis 1913. gadā, ir daudzu maratonskrējienā dalībnieks. Preiļos Šabala kungs bija labā sportiskā formā.

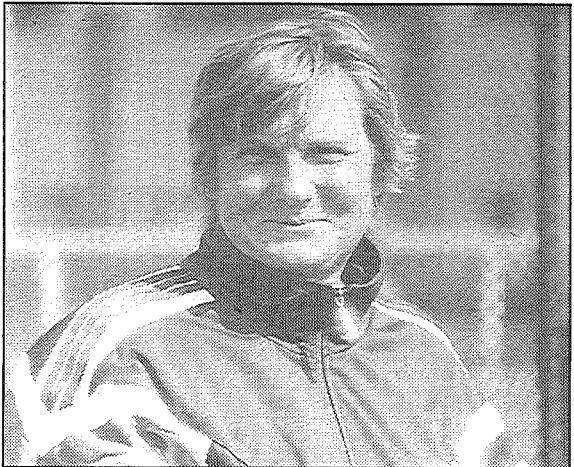
Latvijas sporta veterānu 33. sporta spēles, kas trīs dienas risinājās Preiļos, izskanējušas. Tās apliecināja, ka sporta veterānu kustība Latvijā attīstās sekmīgi. Preiļi saņem cildinošas atsauksmes gan par sacensību organizēšanu, gan par sportistu uzņemšanu, ēdināšanu, atpūtas organizēšanu. Piemēram, Bauskas sieviešu basketbola komanda izsaka pateicību Preiļu 2. vidusskolai un i/u «Bagira» par komandas uzņemšanu, bijusi patīkami pārsteigta par preiļiešu viesmīlību, par sakopto stadionu un pilsētu. Tādas pašas atsauksmes saņemtas arī no citu rajonu un pilsētu sporta veterānu komandām.

Preiļu sportisti sumināja visus Pēterus – sacensību dalībniekus un līdzjutējus ar skaistiem ozolu vainagiem.

Līvānietis Boriss Černovs kļuva par sacensību lideri savā vecuma grupā.

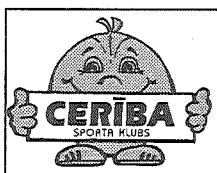

Dravnieku pamatskolas pedagoģe Anna Ivbule ir daudzu jo daudzu republikas sacensību dalībniece. Viņa ir vairākkārtēja rajona čempione mešanas disciplīnās. Arī šajā spartakiādē – veiksmīgi!

Stafetē ar 315. numuru finišē preiļietis Jevgēnijs Nešterovičs.

Jāņa Silicka foto

● Latvijas čempionāts (2. līga). Ar mainīgām sekmēm šai turnīrā turpina spēlēt mūsu rajona komandas — daudz veiksmīgāk to dara Valda Čingūļa vadītie Līvānu FK futbolisti, kuri ļoti interesantā spēlē nospēlēja Preiļos 2:2 ar mājiniekiem, bet pēc tam savā laukumā pieveica Ludzu 4:1.

Preiļiešiem sezonas sākums ir neveiksmīgs — piedzīvoti trīs zaudējumi pēc kārtas ar vienādu rezultātu 1:2.

Kaut ko mēģināsim mainīt pirmā riņķa noslēgumā un otrajā aplī, kad vairāk spēļu būs savās mājās.

Turnīra tabula pēc 5 spēļu kārtām izskatās šāda:

1. Ilūkste	23—3	15
2. VAP (Rīga)	24—1	12
3. Līvāni	18—15	10
4. Ludza	4—14	6
5. Balvi	8—11	6
6. Aizkraukle	7—18	6
7. Preiļi	9—9	4
8. Madona	5—27	0

● Lauku sporta spēles. Cik nu bija rajona izlases spēkos, tik tā arī cīnījās šo sacensību zonālajā turnīrā. Atgādināšu, ka pirmajā spēlē Jēkabpilī tika pieveikta vietējā komanda ar 2:1, pēc tam Preiļos saspringtajā spēlē tika panākts neizšķirts ar Ludzas rajonu 3:3 un, visbeidzot, izbraukumā nospēlēts neizšķirti ar Daugavpils rajonu 1:1.

1. Daugavpils raj.	10—4	7
2. Preiļu raj.	6—5	5
3. Jēkabpils raj.	6—8	3
4. Ludzas raj.	7—12	1

Izcīnītā 2. vieta deva tiesības spēlēt par iekļūšanu finālturnīrā. Diemžēl izlozei labpatikās, ka bija jādodas ciemos pie vienas no spēcīgākajām lauku komandām — Valmieras, kas pašlaik ir lidere valsts meistarsacīkšu 1. līgā. Uzreiz jāsaprata, ka mūsu komanda cīnījās godam. Un kas zina, kā būtu beigusies spēle, ja pirmajā puslaikā tiesnesis ieskaitītu preiļiešu absolūti pareizi gūtus vārtus (valmieriešu aizsargs notrieca zemē savu vārtsargu, bet tiesnesim nezin kāpēc likās, ka pārkāpumu izdarījuši mūsu futbolisti).

Valmierieši uzvarēja ar 2:0 — divi lieliski sitienu metriem divdesmit padevās viņu lideriem Zu-

Futbola apskats

jevam un Savalniekam. Jā, žēl, ka vajadzēja spēlēt ar Valmieru, un žēl, ka izšķirīgās spēles bija jāaizvada izbraukumā. Rezultātā Preiļu rajons lauku sporta spēļu futbola turnīrā izcīnīja 5.-8. vietu.

● Latgales čempionāts (1983.dz.g.). Pēc pirmā riņķa spēlēm:

1. Daugavpils	31—2	15
2. Preiļi	18—9	9
3. Jēkabpils	8—9	9
4. Rēzekne	8—7	6
5. Madona	7—17	3
6. Ogre	3—31	0

● Latgales čempionāts (1984.dz.g.). Pēc pirmā riņķa:

1. Daugavpils I	48—7	21
2. Daugavpils II	29—6	18
3. «Lokomotīve» (Daugavpils)	31—21	18
4. Jēkabpils	25—19	12
5. Preiļi	23—36	12
6. Ilūkste	11—27	6

7. «Progress» (Rēzekne)

8. BJSS (Rēzekne)	11—42	0
● Latgales čempionāts (1985.dz.g.).		
1. Daugavpils	63—3	18
2. «Progress» (Rēzekne)	36—19	16
3. Preiļi	42—18	14
4. Daugavpils II	33—5	13
5. Ogre	11—25	9
6. Madona	38—29	7
7. Jēkabpils	9—32	6
8. Līvāni	5—106	0

Imants Babris,
SK «Cerība»
priekšsēdētājs

Latvijas 19. lauku sporta spēles Ozolniekos

Latvijas 19. lauku sporta spēļu finālsacensības notiks Jelgavas rajona Ozolnieku sporta bāzē. Mūsu rajona komanda piedalīsies vieglatlētikas sacensībās, tiesības cīnīties finālā ieguvusi sieviešu basketbola komanda.

Sacensību atklāšana — 12. jūlijā. Dalībnieku parāde — plkst. 21.

Sacensību noslēgums paredzēts svētdien, 16. jūlijā, plkst. 16.00. Sieviešu basketbola komanda uz sacensībām dosies šādā sastāvā: Ludmila Jermolajeva, Maija Skrūzmane, Līga Salka, Ieva Babre, Aija Vanaga, Agneška Beginskaite, Svetlana Paškova, Inese Nešpore, Marina Jefimova, Aļona Petrova.

Komandu sacensībām gatavo mūsu bijušais treneris, kurš tagad strādā Daugavpilī, — Nikolajs Romaņenko. Sporta klubā «Cerība» basketbolistēm sākas treniņometne, lai koman-

da varētu labāk sagatavoties tik atbildīgiem mačiem. Nav nekāds noslēpums, ka mūsu komanda cer iegūt godalgotu vietu, un jācer, ka izdosies.

Publicējam basketbola spēļu kalendāru. Basketbolistes Ozolniekos gaidīs jūs — sporta līdzjutējus no Līvāniem un Preiļiem, no pagastiem.

Spēļu kalendārs

Sestdiena, 13. jūlijs

- 9.00 — Valmieras rajons — Cēsu rajons.
- 10.30 — Tukuma rajons — Preiļu rajons.
- 14.00 — Cēsu rajons — Preiļu rajons.
- 15.30 — Valmieras rajons — Tukuma rajons.

Svētdiena, 14. jūlijs

- 9.00 — Tukuma rajons — Cēsu rajons.
- 10.30 — Preiļu rajons — Valmieras rajons.

A.Iļjina

Valsts apdrošināšanas uzraudzības inspekcijas informācija

Apdrošināšanas sabiedrības gadu sākušas ražīgi

Šā gada pirmos trīs mēnešus Latvijas apdrošināšanas sabiedrības aizvadījušas visai ražīgi — noslēgti 533 710 dažādi apdrošināšanas līgumi, kopumā apdrošināšanas sabiedrības prēmijās ieguvušas 8 474 427 latus.

Kā klājies apdrošināšanas sabiedrībām

Labi šo gadu sākušas nedzīvības apdrošināšanas sabiedrības, kas kopumā noslēgušas 328 426 apdrošināšanas līgumus, prēmijās iegūstot 6 650 682 latus. Salīdzinot ar pagājušā gada pirmajiem trim mēnešiem, šogad nedzīvības apdrošināšanas sabiedrības prēmijās ieguvušas par 1 047 734 latiem vairāk. Protams, pieaugušas arī apdrošinātāju izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības. Salīdzinot ar 1995. gada pirmajiem trim mēnešiem, šogad šādā laikā posmā izmaksāts par 80 189 latiem vairāk.

Visvairāk no nedzīvības sabiedrībām prēmijās ieguvusi apdrošināšanas sabiedrība «Austrumu alianse» — šā gada sākumā tā ieguvusi 1 781 945 latus. Tai seko apdrošināšanas sabiedrība «Balta», kas prēmijās ieguvusi nedaudz mazāk — 1 481 267 latus.

Ne tik veiksmīgi gads sācies dzīvības apdrošināšanas sabiedrībām. Šogad pirmajā ceturksnī tās, salīdzinot ar pagājušā gada šādu pašu laika posmu, apdrošināšanas prēmijās ieguvušas par 337 002 latiem mazāk, un šī gada pirmajos trijos mēnešos tās kopumā prēmijās saņēmušas 1 823 745 latus. Turklāt pieaugušas dzīvības apdrošināšanas sabiedrību izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības. Šī gada trijos mēnešos šīs sabiedrī-

bas kopumā izmaksājušas 1 339 210 latus, kas ir par 431 626 latiem vairāk nekā pagājušā gada pirmajos trijos mēnešos.

No dzīvības sabiedrībām gada sākumā visvairāk prēmijās ieguvusi apdrošināšanas sabiedrība «Salamandra Baltik» — 667 695 latus. Tai seko apdrošināšanas sabiedrība «Latva», kas prēmijās saņēmusi 347 503. No «Latvas» īpaši neatpaliek arī apdrošināšanas sabiedrības «Ezerzeme» un «Alternā — Viva».

Par to, ka bijušas arī neveiksmes, liecina tas, ka apdrošināšanas sabiedrību skaits ir sarucis. Apdrošināšanas sabiedrību licencēšanas komisija ir anulējusi apdrošināšanas sabiedrības «Kapitāla līnija» un Pirmā nacionālā pensiju fonda licences. Gada sākumā apturēta apdrošināšanas sabiedrības «Dzīves līnija» licence. Nupat tai pievienojušas vēl divas sabiedrības — «Ivi — Vita» un «Kovernots». Šo sabiedrību licenču darbība apturēta pamatojoties uz to, ka tās pagaidām nevar palielināt savus pamatkapitālus atbilstoši prasībām.

Kas tiek apdrošināts visbiežāk

Līderpozīcijas starp apdrošināšanas veidiem joprojām saglabājusi īpašuma apdrošināšana. Tā aizņem 24% no visa apdrošināšanas tirgus. Visveiksmīgāk šajā apdrošināšanas veidā darbojas apdrošināšanas sabiedrība «Balta», kas kļuvusi gandrīz par monopolisti īpašuma apdrošināšanā. Tai pašreiz pieder 45% no visa īpašuma apdrošināšanas tirgus Latvijā. «Baltai» seko apdrošināšanas sabiedrība «Austrumu Alianse», kurai pieder 24,5% no pašreizējā īpašuma apdrošināšanas tirgus. Savukārt citu nopietnu konkurentu šajā apdrošināšanas

veidā šīm sabiedrībām pagaidām nav.

Līdzīgi kā iepriekšējā gadā, arī šā gada sākumā otro vietu apdrošināšanas veidu vidū ieņem dzīvības apdrošināšana. Tā pirmajos trijos mēnešos aizņem 22% no visa apdrošināšanas tirgus. Šajā apdrošināšanas veidā visrosīgāk darbojusies apdrošināšanas sabiedrība «Salamandra Baltik».

Joprojām populāra ir arī sauszemes transportlīdzekļu apdrošināšana. Šim apdrošināšanas veidam gada sākumā piederēja 10% no visa apdrošināšanas tirgus. Arī šajā apdrošināšanas veidā īpaši veiksmīgi darbojusies apdrošināšanas sabiedrība «Balta», kas pirmajos trijos mēnešos pārziņāja 48,2% no transportlīdzekļu apdrošināšanas tirgus. Tā prēmijās par šo apdrošināšanas veidu ieguvusi 390 216 latus. Un, lai gan ar šo apdrošināšanas veidu nodarbojas arī vairums citu apdrošināšanas sabiedrību, pašreiz nopietnu konkurentu «Baltai» nav. Otra veiksmīgākā šajā jomā bijusi apdrošināšanas sabiedrība «Saules laiks», kas prēmijās par šo apdrošināšanas veidu ieguvusi 107 575 latus, kas ir 59,22% no visām «Saules laika» šajā laikā iegūtajām prēmijām.

Apdrošināšanas sabiedrība «Balva» ieņem līderpozīcijas nelaiemes gadījumu apdrošināšanā. Kopumā šis apdrošināšanas veids aizņem 9% no visa apdrošināšanas tirgus šā gada pirmajā ceturksnī. Savukārt «Balva» gada sākumā ieguvusi 34,22% no šī apdrošināšanas veida tirgus Latvijā. Par šo apdrošināšanas veidu «Balva» gada sākumā prēmijās saņēmusi 254 745 latus un tas ir 58,03% no visa šīs sabiedrības šajā laikā posmā prēmijās iegūtā.

Veselības apdrošināšana gada sākumā aizņēmusi 8% no visa apdrošināša-

nas tirgus. Šogad šo apdrošināšanas veidu gandrīz pilnībā savā pārziņā ņēmusi «Rīgas slimokase», kas aizņem 80,99% no veselības apdrošināšanas tirgus. Prēmijās «Rīgas slimokase» pirmajā ceturksnī saņēmusi 547 547 latus.

Līdzīgu vietu apdrošināšanas tirgū pašreiz ieņem transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana un kravu apdrošināšana. Katrs no šiem apdrošināšanas veidiem aizņem 4% no visa apdrošināšanas tirgus. Kravu īpašnieki visvairāk uzticējušies apdrošināšanas sabiedrībai «Austrumu alianse». Savukārt transportlīdzekļu īpašnieki savu atbildību visbiežāk apdrošinājuši divās sabiedrībās — «Balta» un «Baltijas transporta apdrošināšana».

Gandrīz pilnībā izzudis tāds apdrošināšanas veids kā finansu zaudējumu apdrošināšana, kas iepriekš bija visai populārs. Šī gada sākumā ar to nodarbojās tikai divas apdrošināšanas sabiedrības «Nordens AS» un «Pareks apdrošināšanas kompānija».

Savukārt paplašinās agrāk ne tik izplatīti apdrošināšanas veidi — kuģu un lidmašīnu apdrošināšana. Ar kuģu apdrošināšanu gada sākumā nodarbojušās četras sabiedrības, no kurām visvairāk prēmijās par šo apdrošināšanas veidu ieguvušas «Baltijas transporta apdrošināšana» un «Balta». Savukārt lidmašīnu apdrošināšana bijusi divu apdrošināšanas sabiedrību — «Baltijas transporta apdrošināšana» un «Alternā» — pārziņā. Bez tam «Baltijas transporta apdrošināšana» apdrošinājusi ne vien pašas lidmašīnas, bet arī to īpašnieku civiltiesisko atbildību.

Ilona Ķibilde,
preses sekretāre

Kooperatīvi par stabilu attīstību

◆ Tāds ir Starptautiskās kooperatīvu Alianses aicinājums, kas veltīts 74. Starptautiskās kooperācijas dienai, kuru atzīmējam šodien.

Pasaules praksē kooperatīvi, tai skaitā, patērētāju kooperatīvi, ir vispārārtīgi tirgus attiecību subjekti. Tie ir pakļauti konkurējošās vides ietekmei un tiem, lai varētu funkcionēt šajā vidē, ir jāstrādā efektīvi un jāgūst peļņa.

Kooperatīvās organizācijas atšķiras no citām tirgus struktūrām ar peļņas izlietošanas kārtību. Kooperatīvos lielākā daļa peļņas tiek izlietota attīstībai visu biedru interesēs un tikai daļa — dividenšu izmaksām uz pajām.

Pārsvārā nevis paju fondī, bet gan saimnieciskās darbības rezultātā iegūtie līdzekļi veido pamatu kooperatīvo organizāciju kapitālam, kas tiem dod iespēju normāli funkcionēt tirgus apstākļos.

Tirgus konkurences apstākļos patērētāju kooperatīvi un to savienības bieži ir spiesti izmantot dažādas tirgus struktūras atsevišķu komercfunkciju izpildei. Arī Preiļu kooperatīvo sabiedrību savienībā šim nolūkam ir izveidotas atsevišķas kooperatīvās sabiedrības, kuras nodarbojas ar šai nozarei specifiskām funkcijām, piemēram, mazumtirdzniecības kooperatīvā sabiedrība ar mazumtirdzniecības organizēšanu, vairumtirdzniecības kooperatīvā sabiedrība — ar vairumtirdzniecību, ražošanas kooperatīvā sabiedrība — ar ražošanu, autotransporta kooperatīvā sabiedrība — ar transporta pakalpojumu sniegšanu utt. Pie tam principiāli svarīgs ir tas, ka patērētāju vai cita kooperatīvā sabiedrība, kas tieši apvieno paju biedrus, nevar tikt nomainīta ar akcionāru vai citu saimniecisku sabiedrību, jo tas nozīmētu pašas kooperācijas likvidāciju.

Tai pašā laikā patērētāju kooperatīvi vai

to savienības var piedalīties dažādu saimniecisko sabiedrību dibināšanā, ieguldot tajā savu kapitālu un, atkarībā no tā lieluma, piedaloties tās vai citas saimnieciskās sabiedrības lietu pārvaldīšanā, saņemot noteikto daļu no ieņēmumiem un izlietojot tos paju biedru interesēs.

Patērētāju kooperācijas īpašums ir privāts, katram paju biedram šajā īpašumā ir sava daļa, kuras lielums atbilst viņa iemaksātajai pajai vai citai iemaksai un noteiktajā kārtībā aprēķinātajām dividendēm. Vienlaikus tiek veidoti nedalāmie fondi. Tos radījušas vairākas cilvēku paaudzes un tie kalpo par pamatu kooperācijas pastāvēšanai un attīstībai.

Visu veidu un līmeņu kooperatīvās organizācijas savā darbā vadās no vispārārtīgajām kooperācijas vērtībām un principiem. Deklarācijā «Par kooperācijas būtiskajām pazīmēm», kas tika pieņemta Starptautiskās kooperatīvu Alianses kongresā 1995. gada 21. septembrī, ir norādīts, ka kooperatīvi balstās uz tādām vērtībām, kā «savstarpējā palīdzība, savstarpējā atbildība, demokrātija, vienlīdzība, taisnīgums un solidaritāte».

Apvienoto Nāciju Organizācija visnotaļ atzīst faktu, ka kooperatīvajiem uzņēmumiem salīdzinājumā ar valsts vai privātajiem komercuzņēmumiem ir daudz efektīvākas iespējas sniegt savu ieguldījumu nabadzības likvidēšanā, radot darba vietas un apmierinot sabiedrības vajadzības.

Šī fakta atzīmēšana no ANO puses izpaužas tās paziņojumā par to, ka Starptautisko kooperācijas dienu katru gadu ir jāatzīmē valdībām ar to nacionālajām kooperatīvo organizācijām. 1996. gadā, kad starptautiskā sabiedrība atzīmē nabadzības izskaņas gadu, ANO vēlreiz vērs uzmanību uz nepieciešamību nostiprināt

partnerattiecības ar kooperatīvo kustību.

Arī Preiļu KSS valde aicina visas rajona pašvaldības uz sadarbību, izpratni un kooperācijas cildeno mērķu atbalstīšanu.

Kooperatīvi vienmēr ir ietekmējuši sabiedrību, kurā tie darbojas, strādājot kā pamatposma struktūras, tie veicina sabiedrības stabilu attīstību, sniedzot attiecīgas iespējas saviem biedriem.

Jaunajā deklarācijā par kooperācijas būtiskajām pazīmēm, kas pieņemta 1995. gada septembrī Starptautiskajā kooperatīvu Alianses jubilejas kongresā, kurā piedalījās arī samērā liela delegācija no Latvijas kooperatoru saimes, starptautiskās kooperatīvu kustības pamatprincipiem tika pievienots jauns kooperatīvu kustības princips — RŪPES par sabiedrību. Tas parāda kooperatīvu ietekmi uz sabiedrību, sniedzot savu ieguldījumu tās stabilā attīstībā.

Daži kooperatīvu kustības principi nav būtiski mainījušies 150 gadus kopš kustības pirmsākumiem. Pirmie trīs principi — brīvprātība un biedru atklāta piederība, demokrātiska biedru kontrole un biedru ekonomiskā līdzdalība — ir tas pamats, uz kura tika veidota mūsdienu kooperatīvā kustība. Ceturtais princips — autonomija un neatkarība — ir kļuvis par nepieciešamu elementu sabiedrībās, kur valdība agrāk izmantoja kooperatīvus, lai realizētu savas attīstības programmas un ekonomiskos plānus, bieži vien neievērojot kooperatīvu pašpalīdzības un atbildības ideālus. Piektais princips — izglītība, kvalifikācijas celšana un informācija — tika atzīta par īpaši svarīgu ne tikai kooperatīvu biedru vēlētajiem pārstāvjiem, menedžeriem un darbiniekiem, bet arī sabiedrībai kopumā, sevišķi sabiedriskajiem darbiniekiem un jaunatnei, kas papildinās kooperatoru rindas tuvākajā laikā.

Kooperatīvu solidaritāte jeb sadarbība starp kooperatīviem atspoguļo starptautiskās kooperatīvu kustības potenciālo vērtību. Šis princips kļūst aizvien svarīgāks sabiedrībā dominējošo mūsdienu globālo ekonomisko, sociālo un politisko tendenču kontekstā.

Preiļu KSS, kas ir viena no lielākajām kooperatīvajām organizācijām rajonā, kuras mazumtirdzniecības apgrozījuma apjoms ir 70% no kopējā rajona mazumtirdzniecības apgrozījuma, kura gadā saražo vairāk kā 2500 t maizes un konditorejas izstrādājumu, 100 t gaļas izstrādājumu, vairāk kā 4000 dekalitrus bezalkoholisko dzērienu, nodrošina vairāk kā 560 strādājošiem darba vietas, ir viena no lielākajiem nodokļu maksātājiem, aicina rajona paju biedrus, kā arī patērētāju kooperācijā strādājošos, rūpēties par rajona patērētāju kooperācijas tālāko izaugsmi un saimnieciski finansiālās darbības nostiprināšanu un pilnveidošanu, veltīt daudz uzmanības jaunu patērētāju kooperācijas un citu nozaru kooperatīvo uzņēmumu attīstības stimulēšanai.

Bez tam KSS valde aicina visus rajona kooperatorus, organizāciju un uzņēmumu, banku darbiniekus apvienot savas pūles, lai radītu vienotu kustību, kura spētu atjaunot un rajonā radīt no jauna rūpniecisko, lauksaimniecības produkcijas ražošanu, kultūras, izglītības, medicīnas un tirdzniecības nozaru darbību normu līmeni, atbilstoši mūsdienu prasībām.

KSS valde sveic visus patērētāju kooperācijas biedrus un darbiniekus, kā arī visus rajona kooperatorus un viņu personā visus rajona iedzīvotājus Starptautiskās kooperācijas dienā.

L.Šustovs,
Preiļu KSS valdes priekšsēdētājs

Dekāna P.Onckuļa godināšana

27. jūnijā tieši plkst. 12 ar svinīgu dievkalpojumu Rudzātu baznīcā sākās dekāna P.Onckuļa jubilejas dievkalpojums. Nokatpoti 40 gadi Dieva godam un ticīgai tautai.

Dievkalpojumu vadīja Rēzeknes Aglonas diecēzes bīskaps V. E. J.Bulis kopā ar jubilaru un Rīgas Garīgā semināra prefektu monsinjoru O.Daļecku, Dagdas dekānu J.Steipiņu un Tilžas prāvestu A.Budži. Piedalījās apkārtējo draudžu prāvesti un kupls dievlūdēju pulks. Skaisti dziedāja apvienotais koris.

V. E. bīskapu J.Buli pie ieejas dievnāmā sagaidīja ar tradicionālo sālsmaizi. Savā sprediķī bīskaps aicināja ticīgos saglabāt senās tradīcijas un izskaut mūsdienas jaunumu, audzināt jauno paaudzi par godīgiem savas tautas pilsoņiem.

Pēc dievkalpojuma sākās jubilara sveikšana. Vespirms godājamo dekānu P.Onckuļa sveica Rēzeknes Aglonas diecēzes bīskaps V. E. J.Bulis, īsumā ielūkojoties jubilara dzīvesgājumā un vērtējot padarīto, sevišķi uzsverot 18 gadu kalpojumu Aglonas bazilikā. Tāpat bīskaps atgādināja, ka nekā nespēja iedragāt jubilara nesalauzamo ticību, cerību un mīlestību. Pēc daudzām cīņām gadiem un izsūtījuma P.Onckuļa 1956. gada 27. jūnijā tika iesvētīts par priesteri.

Kā pateicību par dekāna P.Onckuļa kalpojumu V. E. bīskaps dāvināja zelta biķeri, novēlot vēl ilgus gadus jubilaram kalpot pie Dieva altāra. Saņemot šo dārgo un nenovērtējamo dāvanu, jubilara acis pilējās priekā un pateicības asarām...

Sekoja Latvijas Republikas valdības apsveikums, kuru nolasiņa «Lauku Avīzes» redaktors V.Krustiņa kungs. Lūk, apsveikuma teksts:

«Godājamajam Pēterim Onckulim, Romas katoļu Rudzātu un Vanagu draudžu prāvestam.

Augsti Cienījamais Prāvest, apsveicu Jūs sakarā ar 40 gadu ilgu pašreizējā, uzticīgu kalpošanu Baznīcas amatos un lielu patriotisku un tikumiskas audzināšanas darbu tautā. Jūsu dzīve un darbība nesaraujami saistītas ar daudziem gadiem Aglonā, kur esat sargājis dievnamu visgrūtākajos okupācijas režīma laikos, un par to Jums pienākas sevišķa pateicība. Jubilejas sakarā novēlu labu veselību, spīrgtu garu un spēku turpināt darbu par slavu Dievam un gandarījumu cilvēkiem.

Latvijas Republikas Ministru prezidents A.Šķēle.»

Sekoja priesteru apsveikumi, tad sirsnīgus vārdus un laba vēlējumu teica vietējās pašvaldības pārstāvji, skolas direktors, procesijas dalībnieki un ticīgie.

Pēc svinīgā dievkalpojuma, bīskapa J.Buļa aicināti, visi svētku dievkalpojuma dalībnieki nofotografējās.

Sekoja svētku mielasts, kur atkal Rēzeknes Aglonas diecēzes bīskaps V. E. J.Bulis atcerējās kopā ar cienjamo gaviļnieku Kalupē pavadītos klerika prakses gadus. Mielasts noritēja ļoti sirsnīgā un šādai jubilejas reizei atbilstošā gaistone.

«Dievs ir tuvu visiem, kas Viņu piesauc!» (Ps. 145, 18).

A.Budže,
prāvests Tilžā

Televīzijas programma no 6. jūlija līdz 12. jūlijam

Sestdiena, 6. jūlijs

LATVIJAS TV I

10.00 Mielasts ar Mārtiņu.
10.25 Beverlihlisa. 39. sērija.
11.35 Toms un Džerijs.
18.00 Ziņas.
18.10 Efeja. 2. sērija.
19.05 Ekrāns bērniem.
19.25 Zaļā palomena un citi...
Populārzinātniska filma.
19.55 Pliķpauris. Anglijas kinokomēdija. 1. sērija.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.00 Projekts Rīgai — 800.
21.25 Tādi esam.
22.10 Vakara intervija.
22.45 Seave. 4. sērija.

LATVIJAS TV II

8.30-11.00 Picca TV.
11.00 Vai tu zini?
11.30 Kristietība šodien.
17.35 Kalns.
18.15 TV veikals.
18.45 Paradīzes pludmale. 158. sērija.
19.10 Sinepes un medus. LTS.
19.45 Ziņas.
19.55 Latloto.
20.05 E iela. 425. sērija.
20.30 Panorāma.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Klēts.
22.40 E iela. 423., 424. sērija.
23.30 Muzikāls raidījums De Zero.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

10.00 Rīta pasts.
10.35 Padomi kulinārijā.
10.50 Valsts vēstures muzeja bagātības.
11.20 Mans draugs Koja. Mākslas filma.
12.50 Teātris + TV.
13.35 Automašīna un es.
14.00 Ziņas.
14.20 Amerika un M.Taratuta.
14.50 Dialogs.
15.10 Dzīvnieku pasaulē.
15.55 Krievijas meistaršācīkstes futbolā.
18.00 Jefreitora Zbrujeva sep-tiņas līgavas. Kinokomēdija.
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 Laiks.
20.45 Detektīvaģentūra Mēnessgaismā.
21.45 Atjautības ātrumsacensības.
22.40 Dienas.
23.20 Negaisu pāreja. ASV melodrama.

Svētdiena, 7. jūlijs

LATVIJAS TV I

9.00 Noslēpumu sala. 44. sērija.
9.25 Hameleonu rotaļas. 235., 236., 237. sērija.
10.35 Province.
11.05 Zebra.
11.25 Legomānija.
11.45 Multiplikācijas filma.
18.00 Ziņas.
18.10 Efeja. 3. sērija.
19.05 TV — puikām un meite-nēm.
19.10 Vakariņa pasakas.
19.35 Blanša. 11. sērija.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.00 A.Niedra. Līduma dūmos. TV iestudējums. 1. daļa.
21.55 Montserratas Kabaljē koncerts Rīgā.

LATVIJAS TV II

8.30-11.00 Picca TV.
17.00 Latvijas Televīzijas kon-certfilma.
17.20 Ja pērtiķīši spētu runāt.
17.45 Lielbritānija.

18.15 Varas viedoklis.
18.45 Paradīzes pludmale. 159. sērija.
19.10 Latgales televīzijas mūzikas festivāls Rēzekne-95.
19.45 Ziņas.
20.05 E iela. 425. sērija.
20.30 TV veikals.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Dinastija. 192. sērija.
23.10 Garāža.
23.20 Kapriže.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

9.30 Kamēr visi ir mājās.
10.10 Rīta zvaigzne.
11.00 Kalpoju Krievijai!
12.00 N pilsētā.
12.25 Acimredzamais — netica-mais.
12.55 Smieklu panorāma.
13.25 Pirātu bagātību noslēpu-mi.
14.00 Ziņas.
14.20 Pēc 30 gadiem...
15.10 Kādreiz...
15.20 Ceļotāju klubs.
16.10 Multiplikācijas filmas.
16.55 Laimīgs gadījums.
17.50 Dziesma-96.
19.00 Laiks.
19.35 Jautro un atjautīgo klubs-96.
21.40 Futbola apskats.
22.15 Ziņas.
22.25 Mīlestība no pirmā acu skatiena.

Pirmdiena, 8. jūlijs

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums.
8.00 Efeja. 4. sērija.
19.00 Ziņas.
19.10 Pa Saules zaķa pēdām.
19.30 Eiropas nolaupīšana.
19.50 Kino jums.
20.00 Zebra.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.00 Grāfiene de Monsoro. 4. sērija.
22.00 Skices.
22.15 Siena šķūnis.
22.45 Multiplikācijas filma.
23.00 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

7.00-9.30 Picca TV.
16.35 Krievijas NTV raidījums Itogi.
17.55 Problēma stopkadrā.
18.10 Paradīzes pludmale. 160. un 161. sērija.
19.00 LTS ziņas.
19.20 Šveices pasaule.
19.45 Ziņas.
20.00 E iela. 426. sērija.
20.25 TV veikals.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Konkurents.
22.40 Dinastija.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

17.00 Ziņas.
17.20 Tropu meitenes noslēpums.
18.10 Sastrēgumstunda.
18.35 Uzmini melodiju!
19.00 V.Poznera autorraidījums Mēs.
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 Laiks.
20.40 Virtuālā realitāte.
21.40 E.Radzinskis. Vēstures mīklas. 1. raidījums.
22.20 Ziņas.
22.30 Petrolejas pārdevēja sieva. Mākslas filma.

Otrdiena, 9. jūlijs

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums.
8.00 Efeja. 5. sērija.

19.00 Ziņas.
19.10 Dziesmotā vasara.
19.25 Skats no malas.
19.55 Flinstonī.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.00 Konkurss kaisliem kino karsējiem.
21.10 Franču revolūcija. 2. sēr-ja. Cerību gadi.
22.40 Pie-Bilde.
23.00 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

7.00-9.30 Picca TV.
19.00 LTS ziņas.
19.20 Liepājas TV.
19.30 Vidzemes TV.
19.45 Ziņas.
20.00 TV veikals.
20.30 Panorāma.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 A.Niedra. Līduma dūmos. 1. daļa.
23.10 NTV-5.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

17.00 Ziņas.
17.20 Tropu meitenes noslēpums.
18.10 Sastrēgumstunda.
18.35 Uzmini melodiju!
19.00 Tēma.
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 Laiks.
20.40 Franču revolūcija.
22.25 Hītparāde.
23.10 Ziņas.

Trešdiena, 10. jūlijs

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums.
8.00 Efeja. 6. sērija.
19.00 Ziņas.
19.10 Ekrāns bērniem.
19.25 Dzīvīte, dzīvīte...
19.55 Flinstonī.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.00 Viļņas starptautiskais modes festivāls In Vogue-96.
21.20 Tūdaliņ, tagadiņ.
21.50 Hameleonu rotaļas. 238., 239. un 240. sērija.
23.00 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

7.00-10.00 Picca TV.
18.00 Dinastija. 194. sērija.
19.00 LTS ziņas.
19.20 TV Dzintare.
19.30 Venta. Dokumentālā filma.
19.45 Ziņas.
20.00 Vārds invalīdiem.
20.30 TV veikals.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Zaļo gaismu — dzies-mām!

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

17.00 Ziņas.
17.20 Tropu meitenes noslēpums.
18.10 Sastrēgumstunda.
18.35 Uzmini melodiju!
19.00 Zaudētā meklējumos...
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 Laiks.
20.40 Franču revolūcija.
22.30 Filmu programma. Uz Berlīni. Pēdējā parāde.
23.20 Ziņas.

Ceturtdiena, 11. jūlijs

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums.
8.00 Blanša. 1. sērija.
19.00 Ziņas.
19.10 Mans būs mans.
19.30 Beverlihlisa. 40. sērija.

20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.00 Pusstunda. Ministru prezidents Andris Šķēle dzīvē. un ikdienā.
21.55 Bēgot no sevis. Mākslas filma.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 Bēgot no sevis. Filmas turpinājums.

LATVIJAS TV II

7.00-10.00 Picca TV.
18.30 TV veikals.
19.00 LTS ziņas.
19.20 TV Dzintare.
19.30 KWH.
19.45 Ziņas.
20.00 E iela. 427. sērija.
20.30 Panorāma.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Šokējošais šovs.
22.50 Amatniecības seriāls Bēniņi.
23.15 Top Latvijā.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

17.00 Ziņas.
17.15 De Grašānu ģimenes noslēpumi. Mākslas filma. 1. sērija.
18.15 Sastrēgumstunda.
18.40 Loto spēle Miljons.
19.00 Viens pret vienu.
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 Laiks.
20.40 Franču revolūcija.
22.20 I.Demidova muzikāli izklaidējoša izrāde.
23.10 Ziņas.

Piektdiena, 12. jūlijs

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums.
8.00 Bēgot no sevis. Mākslas filma.
18.05 Efeja. 4. sērija.
19.00 Ziņas.
19.10 Ekrāns bērniem.
19.25 Laiks vīriem?
19.50 Globuss.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.00 Kā Tu šodien dzīvo, Eidi... Dokumentālā filma. 2. sērija.
21.30 A.Brigādere. Lielais loms. Latvijas Nacionālā teātra izrāde.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 A.Brigādere. Lielais loms. Izrādes turpinājums.

LATVIJAS TV II

7.00-9.00 Picca TV.
17.30 TV veikals.
18.00 Kristīgā programma.
19.00 LTS ziņas.
19.20 Videoklipi.
19.45 Ziņas.
20.00 Rīgas kalendārs.
20.30 TV Polonia.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Dinastija. 195. sērija.
23.10 Stils un mode.
23.35 TV virtuves noslēpumi.
0.05 Frankenšteins-90. Francijas mākslas filma.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

17.00 Ziņas.
17.15 De Grašānu ģimenes noslēpumi. 2. sērija.
18.15 Cilvēks un likums.
18.45 Brīnumu lauks.
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 Laiks.
20.40 Franču revolūcija.
22.25 Skatienos.
23.10 Ziņas.
23.20 Pēterburgas slepenpoli-cists. Mākslas filma.

Vai lats ar griezi būs vērtīga valūta?

1996. gadā Latvijas Banka laidīs apgrozībā apdraudētajai faunai veltītu 10 latu monētu ar griezes attēlu. Objekta izvēle izdarīta neatkarīgi no zoologiem, tādēļ jo īpaši prieks, ka Latvijas Bankas darbinieki labi orientējas arī dabas aizsardzībā. Grieze ir viena no tām Latvijas putnu sugām, kura jau iekļuvusi globāli apdraudēto sugu sarakstos, tādēļ arī Latvijas Ornitoloģijas biedrība to šogad izvēlējies par gada putnu.

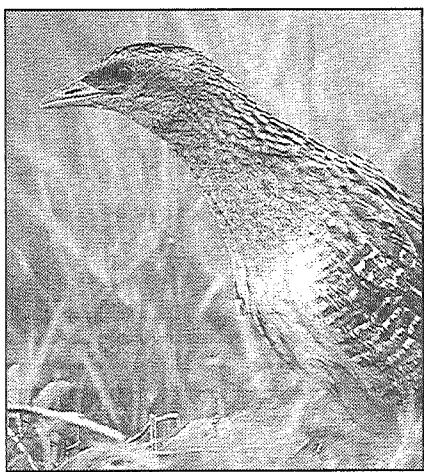
Latvijā grieze vēl sastopama bieži, turpretim daudzās Rietumeiropas valstīs tā jau ir ļoti reti sastopama. Intensīva lauksaimniecība un griezes balss lauku ainavā nav bijusi savienojama.

Retais būs varējis griezi labi apskatīt tās slēptā dzīves veida dēļ. Tautā parasti pazīst griezes balsi — tā ir tik raksturīga, ka apdziedāta pat latviešu un lietuviešu tautdziesmās. Bet par to, ka grieze vienmēr (cik to atmin baltu valodas) ir dzīvojuši Latvijas teritorijā, varat pārliecināties paši, uz kartes sameklējot māju vārdus un pat Griezes pagastu. Redzēt griezi var tikai tajos retajos gadījumos, kad tā pārlido no vienas vietas uz otru, garās kājas turot nokārtas lejup.

Grieze ir rūsganbrūns putns ar pelēcīgu zodu, rīkli un krūtīm, kanēļbrūniem spārnem un salīdzinoši garām kājām. Var teikt, ka grieze ir kovārņa lielumā, taču dabiskāk būtu to salīdzināt ar paipalu — grieze ir nedaudz lielāka, tādēļ, iespējams, viens no tās nosaukumiem vācu valodā ir «Wachtelkönig» — paipalu ķēniņš.

Grieze ir gājputns, kas pie mums ierodas maija sākumā vai vidū. Tā ziemeļpavada Zairā, Zimbabvē, Dienvidāfrikas Republikā un citās Dienvidaustrumāfrikas valstīs. Tātad griezei ik gadus divas reizes jāveic vairāk nekā 7000 km liels attālums, un maldīgs ir uzskats, ka grieze to noiet kājām — tā labi lido un garākos lidojumos tā gluži tāpat kā dzērve kājas tur aiz sevis izstieptas. Griežu kāšus lidojam neviens nav redzējis tā vienkāršā iemesla dēļ, ka grieze ceļo naktīs. Griezes lidotprasmī apliecina arī gadījumi, kad vēja pūsta tā nonākusi arī pavisam svešos krastos — Islandē, Grenlandē, Ziemeļamerikā, Austrālijā un pat Jaunzēlandē.

Latvijā pirmo olu ligzdā griezes dēj maija beigās — jūnijā sākumā, bet mazuļi šķīļas tikai jūnijā — jūlijā (15.06.-20.07.), jo pēšānu griezes sāk pēc pēdējās olas izdēšanas. Ļoti ilga periods, kad var atrast mazuļus, saistīts ar to, ka parasti greize perē divas reizes. Dējumā mēdz būt 8-11 olas. Ligzda parasti atrodas kādā ciniņā pļavā vai ganībās, taču ligzdas ir atrastas arī augļu dārzos pie lauku mājām. Tikko izšķīlušies griezes mazuļi ir pilnīgi melni. Tūlīt pēc izšķīšanās

tie atstāj ligzdu, lai uzsāktu patstāvīgu dzīvi. Lidspeju tie iegūst tikai 7-8 nedēļu vecumā, tādēļ nereti uzturas kopā ar vecākiem līdz pat rudens migrācijas uzsākšanai. Aizceļošana uz ziemošanas vietām — rudens migrācija Eiropā sākas jau augusta beigās, taču visvairāk putnu aizlido septembrī. Vēlākais Latvijā reģistrētais griezes novērojums ir 20. septembrī Papē, Liepājas rajonā.

Pēc atgriešanās pavasarī griezes balss dzirdama tikai no vietām, kur ir augstāki lakstaugi. Rudzu zelmenis maija vidū jau dod pietiekamu slēptuvi griezei, tādēļ tā bieži dzirdama griežot rudzu laukā. Vēlāk, kad zāle pļāvās paaugusies, tā tomēr dod priekšroku pļavām, kur daudzveidīgā augu sabiedrība piedāvā plašāku barības klāstu — dažādus kukaiņus un citus bezmugurkaulniekus. Griešanai (un ligzdošanai) vislabprātāk grieze izvēlas palieņu pļavas ar dabisko veģetāciju, tomēr tādu Latvijā nav daudz, tādēļ lielāka daļa putnu dzīvo kultivētās pļavās. Tas arī var būt liktenīgi, jo, pļavu pļaujot, nereti aiziet bojā griezes ligzda vai jau izšķīlušies mazuļi. Ja arī mazuļi netiek saņemti, tos ātri vien nopļautajā laukā atrod un apēd baltie stārķi, lapsas vai kaķi.

Grieze dienā nekad neatstāj nenopļauto pļavas daļu šķērsojot nopļauto klajumu. Tādēļ, pļaujot pa apli uz vidu, visi pļavā esošie putni, kuri ir izvairījušies no izkaptis, savācas pēdējā slejā, kur arī iet bojā, ja visa pļava tiek nopļauta vienā piegājienā. Tā arī ir iznīcināta lielākā daļa no griežēm Rietumeiropā. Tādēļ svarīgi ir pļaut lauku no vidus uz malām, lai dotu iespēju putniem paglābties, aizejot no pļavas uz tās malām, vai, ja tas nav iespējams, vismaz neplaut visu vienu dienu. Bez tam dažas slejas vai vismaz grāvmalas vajadzētu atstāt neplautas līdz jūlija vidum. Šādi izraisītos zaudējumus var samazināt, sākot stiebrzāles ar vēlāku pļaušanas gatavību, piemēram, timotiņu, kurš ir pļaujams jūnijā beigās — jūlija sākumā.

Oskars Keiķis,

LDF projekta «Grieze» vadītājs

Nopērciet 3 Kodak Gold filmiņas un Jūs varat laimēt ceļojumu uz Londonu! Gaidām veikalā «Salanga».

Sis numurs nodrukāts SIA «Latgales Drukma» tipogrāfijā Baznīcas ielā 28, Rēzeknē, LV-4601, tālr./faks 246-23133, 246-22493, starp. tālr. +271-7894627. Bez tam, sniedzam pilnīgu AGFA pre-press servisu no jēceres līdz drukāšanai, izgatavojam gramatvedības veidlapas, kā arī poligrāfijas pakalpojumus pēc individuāla pasūtījuma.

NOVADNIEKS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301. Tel. 22059, 22305, 21759. Pasūtījuma indekss 3033.

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Laikraksta «Novadnieks» redakcija»

Iznāk 8 reizes mēnesī. Abonēšanas maksa mēnesī Ls 0,71. Mazumtirdzniecībā līgumcena.

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Sludinājumi un reklāma 22305

Jēkabpils iepirkšanas punktā iepērk

- bērza finierklūšus: 5,45 m, 16 Ls/m³, 2,75 m, 15 Ls/m³;
  - apses sērkokciņklūšus 15 USD/m³.
- Samaksa piegādes dienā. Nodrošina ar transportu.
Darba laiks 8.00-12.00 un 13.00-17.00. Tālr. 8-252-34595, 92239, 8-29-349728.

12. jūlijā plkst. 20.00 Preiļu estrādē VIA «Staburags» ieejas maksa Ls 1,50, pensionāriem Ls 0,80.

Preiļu muzejs pārdod izsolē automašīnu LUAZ 969 M. Tālr. uzziņām 22731.

Pārdod telferi (celtspēja 5,5 t), cena Ls 400, pneimatisko āmuru — Ls 50. Zvanīt Galēni 14273.

RNS-D

Jēkabpils naftas bāzē pārdod vairumā benzīnu A-76, 95 E un dīzeļdegvielu. Tālr. Līvānos 43668, 43778, 29-356077.

Firma Līvānos, Dzelzceļa ielā 19 darba dienās iepērk melnā metāla lūžņus. Darba laiks no 8.00 līdz 17.00. Tālr. 44435, 43778.

Iepērk jebkura lieluma gailenes. Visaugstākās cenas. Samaksa tūlītēja. Piedāvāt Preiļos Kooperatīva ielā 10 (bij. RPB bāzē) katru dienu no 14 līdz 21.

9. jūlijā tirgos diennakti vecus cāļus un 3 un 12 mēnešus vecas dējējvistas, gailus (lecava) Līvānos pie universālveikala 9.00, Rožupē 9.30, Rudzātos 10.00, Priekuljos 10.30, Preiļos 11.00, Riebiņos 12.00, Stabulniekos 12.30, Vidsmuizā 12.30, Bortniekos 13.20, Silajānos 13.50, Rušonā 14.30, Aglonā 15.00, Ārdavā 15.20, Pelēcos 15.40, Aizkalnē 16.00, 1. Vārkavā 16.30, Vanagos 17.00.

Firmas «ALU STILS» ražotne Jēkabpilī, Brīvības ielā 2b izgatavo alumīnija vitrīnas, logus, durvis un ziemas dārzus. Pieņem pasūtījumus stikla pakešu, triecienizturīgo bruņu un logu stiklu piegādei. Tālr. 252-34930, 34202.

Viļānu 41. arodividusskola uzņem audzēkņus latviešu un krievu plūsmā šādās specialitātēs:

- drēbnieks,
  - elektromontieris auto vadītājs.
- Mācību ilgums 3 gadi.
Adrese: LV 4650, Rēzeknes raj., Viļāni, Kultūras laukums 1. Tālrunis 62150.

Pārdod

amonija salpetri, augu aizsardzības līdzekļus, akmeņogles. Tālr. 65147;

betona garāžu. Tel. 23241;

jaunus ledusskapjus, saldētavas. Piegāde, garantija 1 gads. Tel. 21268;

šiferi un M-412. Tālr. 18364;

5 gadus vecu apmācītu zirgu un 4 laktācijas melnu govī. Tālr. 37565;

govī (ir izvēle), ZIL divasu piekabi, VAZ-21011 rezerves daļām. Tālr. 55688;

govī. Tālr. 37422;

lēti Ford Sierra, 1983.g. Tel. 23315 vakaros;

Ford Transit, 1983.g., 1,6 L, benzīns. Tel. 252-34421, 34155;

M-2140, 1987.g., oriģinālā krāsā, 50000 km un VW Jetta, 1,3, lūka. Tālr. 34446;

Opel Kadett, 1984.g., zilā krāsā. Tel. 21736 vakaros;

Mazda-626, 1984.g. Tel. 43577 pēc 19;

VAZ-2101. Tel. 21300;

VAZ-21011 un rezerves daļas VAZ, GAZ-52 un ZIL. Tel. 24362;

garāžu. Tel. 21801;

GAZ-52 vai maina pret vieglo automašīnu. Tel. 42748.

Pērk

traktora T-74 četru korpusu arkla vienu korpusu. Zvanīt 34546 vakaros;

treknu cūkgaļu. Tālr. 21982;

gaļu. Tel. 21898;

gaļu. Tel. 55743;

gaļu. Tel. 22807;

gailenes (diametrs ne mazāks par 3 cm), cena Ls 1 par kg. Aicinām uz sadarbību starpniekus. Tel. Krāslavā 8-256-21992, 8-256-25209;

kartupeļus. Tālr. 21706.

Maina

MTZ-50 spararatu pret palaidies dzinēja sajūgu. Tel. 38720;

VW Transporter pret T-150 ar agregātiem. Tel. 18364;

3-istabu dzīvokli Preiļos pret 2 vai 1,5-istabu dzīvokli. Tel. 22967;

divus 1,5-istabu dzīvokļus (1. un 5. stāvs) pret vienu 2-istabu vai 3-istabu dzīvokli. Tel. 22430 vakaros.

Dažādi

Pērk un pārdod privatizācijas sertifikātus Līvānos pasta ēkas 2. stāvā. Tālr. 42663.

Atdod apsaimniekošanai latviešu ģimenei bez maksas lauku saimniecību un meklē 55-60 g.v. saimnieci. Tuvākas ziņas Preiļos, Liepājas ielā 25.

Remontēju dzīvokļus. Tel. 23887.

Preiļos, Raiņa bulv. 24 viesnīcas ēkas 2. stāvā darbojas sieviešu frizētava.

Kalliem zariem vītols velk zīmes Tēraudpelēkās debesīs, Migla sakrājas lāsēs Un slīd uz leju kā asaras. Izsakām līdzjūtību Vijai Vitovai, BRĀLI pārāgi zaudējot. Terapijas nodaļas kolektīvs

Redaktors Pēteris Pizelis

Reģistrācijas apliecība Nr. 1018 Iespiests SIA «Latgales drukma», Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Ofsetiespiedums. Metiens 4630.